

Asia: VN/8871/2019

Lausuntopyyntö hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta ja maakuntien perustamista koskevaksi lainsäädännöksi

Taustatiedot

Onko vastaaja

kunta

Vastaajatahon virallinen nimi

Sotkamon kunta

Vastauksen kirjanneen henkilön nimi ja mahdolliset yhteystiedot

Mika Kilpeläinen, kunnanjohtaja p. 0447502111 mika.kilpelainen@sotkamo.fi

Viranomaisille: Lausuntovastauksen käsitelleen toimielimen nimi ja käsittelypäivämäärä

Sotkamon kunnanhallitus 22.9.2020

Kysymyksiä uudistuksen tavoitteista

1. Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta? Jos ei, niin miten ehdotusta tulisi siltä osin muuttaa?

Pääosin kyllä.

Uudistuksen tulee huomioida maan eri alueiden keskeiset erot väestön ikärakenteessa, sairastavuudessa, koulutustasossa, taajamarakenteessa jne. Jatkossakin

palvelutarjonnan on perustuttava palvelutarpeeseen.

Uudistuksen tavoitteena oleva väestön teNeys- ja hyvinvointierojen kaventaminen

edellyttää kuitenkin myös kuntien järjestämisvastuulle jäävien palvelujen ja niiden

rahoituksen tuNaamista, jotta tavoitteeseen olisi mahdollista päästä. Kuntien heikkenevä taloustilanne vaikuttaa suoraan kuntalaisten hyvinvoinnin edistämisen edellytyksiin.

Kuntien rahoituksen tuNaaminen on kuntalaisten hyvinvoinnin edistämistä.

Tehtävien jako ja yhteistyötasot on määriteltävä alueen kuntatoimijoiden ja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tuottajan kesken.

Väestön hyvinvointi- ja terveyserojen kaventaminen ei ole mahdollista pelkästään

julkisen sektorin toimenpitein, vaan se edellyttää ihmisten omaehtoista toimintaa sekä yhteistyötä myös kolmannen sektorin toimijoiden sekä yritysten kanssa

2. Voidaanko esityksellä kehittää pelastustoimen palvelujen saatavuutta, yhdenmukaisuutta ja vaikuttavuutta valtakunnallisesti, alueellisesti ja paikallisesti? Varmistaako esitys pelastustoimen pelastustoiminnan ja sosiaali- ja terveystoimen ensihoitopalvelujen synergiahyödyt? Jos ei, miten ehdotusta tulisi kehittää?

Pelastustoimen tehtävät siirtyivät vuoden 2004 alussa yksittäisiltä kunnilta kuntien ylläpitämien alueellisten pelastuslaitosten hoidettaviksi. Pelastustoimen alueellistamisen vaikutuksia on tutkittu tarkasti ja tutkimuksien perusteella voidaan todeta, että

pelastustoimen alueellistaminen on yhdenmukaistanut ja parantanut pelastustoimen palvelutasoa. Parantuneen palvelutason keskeisenä tekijänä on ollut toiminnan kehittämisen perustuminen pelastustoimen aluetta koskevaan kokonaisvaltaiseen riskikartoitukseen ja sen tulosten hyödyntämiseen ilman hallinnollisia kuntarajoja.

Pelastustoimessa on ilman esitettyä muutostakin merkittäviä rahoituksen korotuspaineita, johtuen mm. pelastustoimen toimintavalmiusohjeen edellyttämistä paloasemaverkon parantamishankkeista, paloasemakiinteistöjen elinkaari- ja sisäilmaongelmista, lisääntyvistä ICT-kustannuksista, lakisääteisen korkean turvallisuuden verkon (TUVE) käyttöönotosta, puutteista palvelutasossa, sekä osassa pelastuslaitoksia käytössä olevan varallaolojärjestelmän muutoksista.

Indeksitarkistukset eivät riitä kattamaan näitä korotuspaineita. Osa ICT-kustannusten noususta liittyy parantuvaan kyberturvallisuuteen, joten ICT-kehitys ei sellaisenaan kevennä kustannuksia toisaalla. Pelastustoimen rahoituksen osalta voidaan todeta, että pelastustoimen kokonaisrahoitustarve on merkittävästi suurempi kuin hallituksen esityksessä kuvattu rahoitustaso.

Esitys tulee merkittävästi lisäämään valtiojohtoisuutta, sisältäen varsin monimutkaisen ja yksityiskohtaisen seuranta- ja neuvottelujärjestelmän. Uhkana on, että

valtiojohtoisuuden merkittävä lisääminen vie pelastustoimen resursseja kentältä

keskushallintoon ja heikentää näin ollen pelastustoimen alueen

vaikutusmahdollisuuksia ja toimintaedellytyksiä.

Ehdotettu esitys ei varmista nykyistä enempää pelastustoimen pelastustoiminnan ja

sosiaali- ja terveystalvelujen synergiahyötyjä tai pelastustoimen

palveluntuotantokokonaisuuden toteuttamista harvaan asutuille alueille tai

kasvukeskuksissa. Ehdotusta tulisi muuttaa siten, että ensihoitopalvelukokonaisuuteen sisältyvien tehtävien toteuttaminen yhdessä pelastustoimen kanssa olisi kansallisesti

velvoittavampaa kuin nyt on esitetty. Tämä on erityisen tärkeää harvaanasutuilla

alueilla, joissa palveluntuotannon toteuttaminen edellyttää innovatiivisuutta, ketteryyttä ja yhteisten resurssien tarkoituksenmukaista hyödyntämistä asiakaslähtöisten,

oikeanaikaisten ja vaikuttavien palvelujen toteuttamisessa.

3. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Kyllä. Maakuntalain säännökset valtuuston vaaleista, päätöksenteosta ja asukkaiden

vaikuttamismahdollisuuksista vastaavat pitkälti kuntalain säännöksiä. Kuntalaki muodostaa hyvän ja koetellun mallin lainsäädännölle. Itsehallinnon ja kansanvaltaisuuden toteutumisen kannalta olennaista on kuitenkin myös se, millainen päätösvalta vaaleilla valituilla

maakunnan valtuutetuilla ja muilla päätöksentekijöillä on tosiasiasa.

Vaikuttamistoimielimet (vanhus, vammais, nuoriso ym. neuvostot) ja kansalaisaloiteoikeus sote-maakunnan asukkaille takaavat riittävät vaikuttamismahdollisuudet.

Kysymyksiä sote-maakuntalaista

4. Muodostaako sote-maakuntalaki tarkoituksenmukaisen yleislain tulevien sote-maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle?

kyllä pääosin

5. Sote-maakuntalain 6 §:ssä säädetään maakunnan mahdollisuudesta alueellaan ottaa hoitaakseen sen lakisääteisiä tehtäviä tukevia tehtäviä sekä harjoittaa vähäriskistä liiketoimintaa, joka tukee sen lakisääteisten tehtävien toteuttamista. Tukeeko ehdotettu sääntely maakunnan itsehallinnon toteuttamista?

kyllä pääosin

6. Sote-maakuntalain 5 luvussa säädetään sote-maakunnan asukkaiden osallistumisoikeuksista. Ovatko osallistumisoikeudet turvattu esityksessä riittävällä tavalla?

kyllä

7. Sote-maakuntalain 8 luvussa säädetään sote-maakuntien yhteistoiminnasta. Onko siitä esitetty säädettäväksi sote-maakuntien toiminnan ja yhteistyön näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

kyllä pääosin

8. Sote-maakunnan talouden ohjaus perustuu erityisesti sote-maakuntalakiin ja sote-maakuntien rahoituslakiin. Ohjaavatko sote-maakuntien rahoitusmalli ja sote-maakuntalain mukainen taloudenohjausmekanismi sote-maakuntien taloudenhoitoa tarkoituksenmukaisella tavalla?

ei pääosin [Rahoitusmallin tulee ottaa riittävästi huomioon alueiden erityispiirteet. Tiettyjen sote-maakuntien suurempi asukaskohtainen rahoitustarve ei voi olla pois saman alueen kuntatoimintojen rahoituksesta.]

9. Sote-maakuntalain 3 luvussa säädetään muun ohella sote-maakunnan lainanottovaltuudesta sekä investointien ohjauksesta koko julkisen talouden tasapainon huomioon ottavalla tavalla. Sote-maakunnille siirtyvien toimitilojen hallinnoinnista ei esitetä erikseen säädettäväksi. Turvaako ehdotettu investointien rahoitus- ja ohjausmalli tarpeellisten investointien toteuttamisen tarkoituksenmukaisella tavalla? Vastauksessa voi ottaa kantaa toimitilojen hallinnoinnin järjestämiseen paikallisella, alueellisella tai valtakunnallisella tasolla.

kyllä pääosin [Uudistuksen alussa tulee olla riittävän pitkä siirtymäkausi, jolloin toimitiloja hallinnoidaan paikallisella tasolla ennen kuin siirrytään alueelliseen tai valtakunnalliseen tilojen hallintointiin. Toimitilojen tarpeellisuus ja laajuus tulee määrittää palvelutuotannon, asiakaslähtöisyyden ja sote-maakunnan kokonaissuunnittelun kautta.]

10. Maakuntalain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

11. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntalaista.

Sote-maakuntalain 8 § sisältäisi säännökset tehtävien siirrosta maakunnan ja kuntien välillä. Ehdotuksen peruslähtökohtana on maakunnan ja kunnan tehtävien täydellinen eriyttäminen. Maakunta hoitaa laissa sille säädetyt tehtävät eikä maakunta voi sopia tehtävien

järjestämisestä kuntien kanssa. Vaikka maakuntalakiin on laajasti omaksuttu kunnallishallinnon käytännössä koetuja piirteitä, on tältä osin päädytty täysin poikkeavaan ratkaisuun.

Maakuntalaissa tulisi sallia maakunnille ja kunnille mahdollisuus sopia tehtävien

järjestämisvastuun siirtämisestä maakunnalta kunnalle ja päinvastoin. Lähtökohtana tulisi olla itsehallintoon ja järjestämistehtävään luontevasti kuuluva mahdollisuus sopia

järjestämisvastuun siirtämisestä niissä tehtävissä ja niissä tapauksissa, joissa se on tarkoituksenmukaisinta.

Luonnoksen 14 §:n mukaan sote-maakunnan ja kuntien on valtuustokausittain neuvoteltava tehtäviensä hoitamiseen liittyvästä yhteistyöstä, tavoitteista ja työnjaosta. Tämä ei täytyä

joustavan ja toimivan yhteistyön määritteitä. Kuntien ja sote-maakuntien välinen vuoropuhelu, asioista sopiminen ja neuvottelu tulee olla luontevaa ja tiiviimmin tapahtuvaa.

Kysymyksiä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista

12. Muodostaako sote-järjestämislaki tarkoituksenmukaisen yleislain julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiselle?

kyllä pääosin [Järjestämislaki ei saa rajata järjestäjän päätösvaltaa, kuten nyt se osittain toimii. Palvelujen hankkimista yksityiseltä palveluntuottajalta rajoittavat säädökset ja veloitteet epätarkasti määritellystä riittävästä omasta tuotannosta sekä useissa kohdin tarpeettoman tiukka valtion ohjaus voivat johtaa nyt hyvin toimivien monituottajamallien ja julkisen, yksityisen ja 3. sektorin yhteistyön heikentymiseen. Lopputuloksena voi olla toimimaton ja kallis palvelurakenne, joka heikentää palvelujen saatavuutta ja lisää julkisen talouden kustannuksia.]

13. Turvaavatko sote-järjestämislain säännökset sosiaali- ja terveystalouden yhdenvertaisen saatavuuden?

kyllä pääosin [Säännöksiä on kyettävä turvaamaan harvaan asutun alueen sekä heikoimmassa olevien kuntalaisten palvelut.]

14. Varmistaako laissa esitetty tehtävien määrittely kunnan ja maakunnan osalta väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toteutumisen? ”

kyllä pääosin

15. Turvaako 8 §:n sääntely sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuun toteutumisen riittävällä ja tarkoituksenmukaisella tavalla?

kyllä pääosin [Järjestämisen rajaamista sote-maakunnan alueeseen on täsmennettävä esim. ostopalvelujen ja palvelusetelin osalta. Jos oma toiminta on kiellettyä maakunnan ulkopuolella, on selkiytettävä sitä, koskeeko vastaava rajaus myös muita tuotantotapoja. Yksityisen ja kolmannen sektorin palveluntuottajien toimintaa ei saa lainsäädännöllä sulkea pois palvelukokonaisuudesta.]

16. Onko 12 §:n sääntely ostopalvelujen hankkimisesta ja 12 a §:n sääntely vuokratyövoiman käytöstä tarkoituksenmukainen ja toteutettavissa käytännössä?

kyllä pääosin

17. Ovatko 13 §:n mukaiset yksityistä palveluntuottajaa koskevat vaatimukset perusteltuja

kyllä

18. Onko 16 §:n sääntely yksityisen palveluntuottajan alihankinnasta tarkoituksenmukainen ja toteutettavissa käytännössä?

kyllä pääosin

19. Onko sote-maakuntien yhteistyöaluetta ja yhteistyösopimusta koskeva 33–36 §:n sääntely kokonaisuudessaan tarkoituksenmukainen?

kyllä pääosin

20. Turvaako 37 §:n sääntely kaksikielisten sote-maakuntien yhteistyöstä osaltaan ruotsinkielisten palveluiden saatavuuden?

ei kantaa

21. Onko 49 §:n sääntely valmiuskeskuksesta tarkoituksenmukainen ja perusteltu?

kyllä

22. Minkä sote-maakunnan tehtäväksi tulisi säätää ruotsinkielisten palvelujen kehittämisen tukeminen (31 §) koko maassa?

-

23. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

24. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista.

-

Kysymyksiä pelastustoimen järjestämislaista

25. Lain 8 §:ssä ehdotetaan säädettävän pelastustoimen järjestämisen valtakunnallisista tavoitteista. Säännöksessä luetellaan asiat, jotka valtakunnallisissa strategisissa tavoitteissa on määriteltävä. Luettelo ei ole tyhjentävä. Ovatko säännöksessä luetellut kohdat tarkoituksenmukaisia?

kyllä pääosin

26. Mikä pitäisi lisätä/mikä pitäisi poistaa?

Ehdotettu lain 8 § on pääosin oikeansuuntainen. Esimerkiksi lain 1 kohta sisältää tavoitteet pelastustoimen palveluiden yhdenvertaisen toteuttamisen ja palveluiden vaikuttavuuden turvaamiseksi sekä yhdenvertaisuuden ja sukupuolten tasa-arvon määrittämiseksi.

Perustelu: Pelastustoimen valtakunnallisen strategian tavoitteissa on selkeästi määriteltävä pelastustoimen palveluntuotannon yhdenvertainen toteuttaminen sekä kehittäminen harvaan asutuilla alueilla ja kaupunkikeskuksissa. Tämä on erityisen merkityksellistä jo pelkästään sen vuoksi, että pelastustoimi on yksi sisäisen turvallisuuden viranomaisista ja jonka tehtävänä on turvata ihmisten arki niin normaali- kuin poikkeusoloissakin koko Suomen alueella. Tehtävän toteuttaminen edellyttää pelastustoimen valtakunnalliseen strategiaan sisältyviä linjauksia ja tavoitteiden määrittämistä sekä riittävän rahoituksen varmistamista siten, että pelastustoimen viranomaisten palveluntuotannon toteuttaminen koko Suomen alueella kyetään turvaamaan. Tavoitteisiin esitetään lisättäväksi pelastustoimen ICT- järjestelmien kehittäminen ja korkean turvallisuuden verkon (TUVE) käyttöönottamisen strategiset tavoitteet. Perustelu: ICT-järjestelmien kehittäminen ja TUVE- verkon laaja-alainen käyttöönotto kasvattavat merkittävällä tavalla pelastustoimen kustannuksia tulevaisuudessa. Edellä mainituilla muutoksilla on merkittävä yhdyspinta digitalisaation kehittämiseen Suomessa sekä viranomaisten väliseen viestintään ja erityisesti turvaluokiteltujen tietojen vaihtamiseen eri turvallisuusviranomaisten välillä. Korkean varautumisen turvallisuusverkon

(TUVE) käyttöönotto ei rajaudu pelkästään pelastustoimeen ja sisäministeriön hallinnonalaan, vaan sillä turvataan valtion ylimmän johdon ja yhteiskunnan turvallisuuden kannalta tärkeiden viranomaisten yhteistyö ja viestintä kaikissa turvallisuustilanteissa. Tavoitteisiin esitetään lisättäväksi pelastustoimen kansallisen kalustonhallintaohjelman kehittäminen sekä materiaalisen varautumisen ja huoltovarmuuden strategiset tavoitteet. Perustelu: Pelastustoimen kansallisen kalustonhallintaohjelman kehittämisellä sekä materiaalisen varautumisen ja huoltovarmuuden tavoitteiden määrittämisellä on merkittävä yhdyspinta pelastustoimen uudistuksen tavoitteisiin sekä pelastustoimen ja siviilivalmiuden suorituskyvyn muodostumiseen kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla (tavoitteena tehokas ja yhtenäinen pelastustoimi koko Suomessa). Lisäksi se mahdollistaa pelastustoimen hallinnonalan yhdenmukaisen tietoon perustuvan kokonaisnäkemysten muodostamisen pelastuslaitoksien käytössä olevasta pelastus- ja erityiskalustosta ja materiaalisen varautumisen kokonaisuudesta sekä antaa riittävät perusteet tarkoituksenmukaisen huoltovarmuuden ja varastokapasiteetin määrittämiselle Suomessa. Tämä tietoon perustuva kokonaisnäkemys mahdollistaa osaltaan myös pelastustoiminnassa tarvittavien resurssien tarkoituksenmukaisen käyttöön saamisen kansallisella sekä kansainvälisen avunannon ja vastaanottamisen osa-alueilla.

27. Lain 13 §:ssä ehdotetaan säädettävän sote-maakunnan seuranta- ja arviointivelvollisuudesta. Lisäksi lain 16 §:ssä ehdotetaan säädettävän sote-maakunnan pelastustoimen omavalvonnasta. Onko sote-maakunnille ehdotettu seuranta-, arviointi- ja omavalvontakokonaisuus tarkoituksenmukainen?

kyllä pääosin [Pelastustoimen hallinnonalalla ei aikaisemmin ole ollut omavalvontaohjelman laadintavelvoitetta. Omavalvontaohjelman laadinta ja käyttöönotto on kuitenkin tarkoituksenmukainen osa pelastustoimen hallinnonalan laadunhallintaa ja jonka sisältötietoa tarvitaan verrattavuuden, vaikuttavuuden arvioinnin ja toiminnan kehittämisen tueksi.]

28. Pelastustoimen järjestämislain 5 pykälässä säädetään tehtävien kokoaminen suurempiin kokonaisuuksiin, jos se on välttämätöntä palvelujen saatavuuden, yhdenmukaisuuden tai laadun turvaamiseksi taikka tehtävien vaativuuden tai niistä johtuvien suurten kustannusten perusteella. Ovatko säännöksessä esitetyt koottavat tehtävät perusteltuja?

kyllä pääosin

29. Mitä kansainvälisessä pelastustoiminnassa hyödynnettäviä erityisresursseja (kalusto, muodostelmat) olisi tarkoituksenmukaista koota jonkun maakunnan/maakuntien hoidettavaksi?

Nykyisessä turvallisuusympäristössä on entistä tärkeämpää varautua kansainvälisen avunannon lisäksi käyttämään pelastustoimen erityisresursseja tehokkaasti myös Suomessa tapahtuvissa onnettomuustilanteissa. Kansainvälisen pelastustoiminnan erityisresurssien käyttäminen Suomessa tapahtuvissa onnettomuuksissa luo osaltaan myös vahvan perustan tilanteisiin, joissa jouduttaisiin pyytämään kansainvälistä apua Suomeen (isäntävaltion tukitoimet, Host Nation Support).

Kansainvälisten erityisresurssien sijoittamisessa on tarkoituksenmukaista huomioida

alueellinen riskiprofiili ja toimintaympäristön erityispiirteet siten, että ne tukevat

pelastustoiminnassa hyödynnettävien erityisresurssien ylläpitoa, suorituskyvyn kehittämistä ja käyttöön saamista kaikissa onnettomuus- ja häiriötilanteissa. Lähtökohtana erityiskaluston

sijoittamiselle tulee olla pelastuslaitosten yhteistoiminta ja erikoiskaluston sijoittaminen tarkoituksenmukaisella tavalla koko Suomen alueelle. Erikoiskaluston sijoittaminen ja muodostelmien perustaminen voidaan toteuttaa järjestämisalakiehdotuksen 5 § yleisperiaatteiden mukaisesti sote-maakuntien yhteisen päätöksen perusteella. Esimerkkeinä koottavista erityisresursseista voidaan mainita mm. metsäpalo- ja tulvantorjuntavalmiudet, CBRN-valmiudet, rauniopelastaminen, kylmäpelastaminen, kansainvälisten pelastustoiminnan resurssien ylläpito ja koordinaatio, erityisresurssien hälyttäminen (24/7) tilannekeskus jne. Tilannekeskuksen osalta voidaan vielä todeta, että päätöksen kansallisten erityisresurssien lähettämisestä kansainväliseen toimintaan tekee sisäministeriö, jolloin pelastustoimen valtakunnallinen 24/7 tilannekeskus voisi toimia sisäministeriön tukena kansallisten erityisresurssien hälyttämisessä. Erityisresurssien sijoittamisen ja muodostelmien perustamisen osalta on vielä tarkoituksenmukaista huomioida pelastustoimen hallintouudistukseen sisältyvän pelastustoimen ja siviilivalmiuden suorituskyky ja suunnitteluperusteet hankkeen loppuraportin sisältökirjaukset, jotka valmistuvat 31.12.2021 mennessä (hankkeen toimikausi 4.2.2020-31.12.2021)

30. Mitä kansainvälisen avunannon ja vastaanottamisen edellyttämiä toimintoja (hälyttäminen, varustaminen jne.) olisi tarkoituksenmukaista koota johonkin maakuntaan/maakuntiin ja jos kyllä, mihin maakuntaan/maakuntiin?

Kansainvälisen avunannon ja vastaanottamisen sekä hälyttämisen koordinaatiotoiminto olisi tarkoituksenmukaista koota pelastustoimen 24/7 valtakunnallisen tilanne/ johtokeskuksen yhteyteen. Pelastustoimen valtakunnallinen tilannekeskustoiminta olisi tarkoituksenmukaista antaa Helsingin kaupungin, Vantaan ja Keravan ja Länsi-Uudenmaan sote-maakuntien hoidettavaksi. Valtakunnallinen tilannekeskus olisi myös osa pelastustoimen tilannekeskuspalvelukokonaisuutta (1 +4+ 13), joka sisältyy ehdotukseen pelastustoiminnan johtamisen suunnitteluperusteiden kehittämisestä (SM 21/2018).

Kansainvälisen pelastustoiminnan kalusto ja varusteet tulisi sijoittaa Pohjois-Savon sote-maakunnan alueelle pelastuspalvelumekanismiin rekisteröityjen muodostelmien tarvitseman kaluston osalta. Muun kansainväliseen avun erikoiskalusto tai pelastuslaitosten oma erikoiskalusto tulisi kyetä sijoittamaan maatieteellisesti ja uhkaperusteisesti

tarkoituksenmukaisella tavalla koko Suomen alueella. Erikoiskaluston sijoituspaikkoina voisivat toimia esimerkiksi yliopisto sote-maakunnat.

Rauniopelastamistoimintaan kykeneviä muodostelmia ja erityiskalustoa olisi

tarkoituksenmukaista koota pelastustoimen yhteistoiminta-alueille siten, että yliopisto sote-maakunnat toimisivat keskuspaikkoina. Pelastusmuodostelman kokonaisvahvuus muodostettaisiin sote-maakuntien yhteisen sopimuksen perusteella ympäröivien pelastuslaitosten henkilökunnasta esim. 1 ryhmä/ pelastuslaitos.

Peruste: Pelastustoimen rauniopelastamisen suorituskyvyn kehittäminen palvelee niin kansainvälisen avunannon ja vastaanottamisen, kuin myös kansallisen suorituskyvyn kokonaisvaltaista kehittämistä. Toisena merkittävänä perusteena on maanalaisen rakentamisen yleistyminen (tunnelit, maanalaiset varastot, pysäköintihallit yms.) sekä kaivannaisteollisuuden (maanalaiset kaivokset) määrän voimakas kasvu sekä yhteiskunnallinen merkitys Suomessa. Maanalainen rakentaminen ja maanalla työskentely muodostavat pelastustoimelle uudenlaisen uhkaperusteen ja suorituskykyvaatimuksen rauniopelastamisen osa-alueella.

31. Pelastustoimen järjestämislain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

8 § Valtakunnalliset tavoitteet pelastustoimen järjestämiselle:

Tavoitteisiin esitetään lisättäväksi pelastustoimen ict-järjestelmien kehittäminen ja korkean turvallisuuden verkon (TUVE) käyttöönottamisen strategiset tavoitteet. Perustelu: ICT-järjestelmien kehittäminen ja TUVE-verkon laaja-alainen käyttöönotto kasvattavat merkittäväällä tavalla pelastustoimen kustannuksia tulevaisuudessa. Edellä mainituilla muutoksilla on merkittävä yhdyspinta digitalisaation kehittämiseen Suomessa sekä viranomaisten väliseen viestintään ja erityisesti turvaluokiteltujen tietojen vaihtamiseen eri turvallisuusviranomaisten välillä. Korkean varautumisen turvallisuusverkon (TUVE)

käyttöönotto ei rajaudu pelkästään pelastustoimeen ja sisäministeriön hallinnonalaan, vaan sillä turvataan valtion ylimmän johdon ja yhteiskunnan turvallisuuden kannalta tärkeiden viranomaisten yhteistyö ja viestintä kaikissa turvallisuustilanteissa.

Tavoitteisiin esitetään lisättäväksi pelastustoimen kansallisen kalustonhallintaohjelman kehittäminen sekä materiaalisen varautumisen ja huoltovarmuuden strategiset tavoitteet.

Perustelu: Pelastustoimen kansallisen kalustonhallintaohjelman kehittämisellä sekä materiaalisen varautumisen ja huoltovarmuuden tavoitteiden määrittämisellä on merkittävä yhdyspinta pelastustoimen uudistuksen tavoitteisiin sekä pelastustoimen ja siviilivalmiuden

suorituskyvyn muodostumiseen kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla (tavoitteena tehokas ja yhtenäinen pelastustoimi koko Suomessa). Lisäksi se mahdollistaa pelastustoimen hallinnonalan yhdenmukaisen tietoon perustuvan kokonaisnäkemysten muodostamisen pelastuslaitoksien käytössä olevasta pelastus- ja erityiskalustosta ja materiaalisien

varautumisen kokonaismäärästä sekä antaa riittävät perusteet tarkoituksenmukaisen

huoltovarmuuden ja varastokapasiteetin määrittämiselle Suomessa. Tämä tietoon perustuva kokonaisnäkemys mahdollistaa osaltaan myös pelastustoiminnassa tarvittavien resurssien

tarkoituksenmukaisen käyttöön saamisen kansallisella sekä kansainvälisen avunannon ja vastaanottamisen osa-alueilla.

12 § Sisäministeriön aloite sote-maakunnan lisärahoituksen myöntämisestä

Sote-järjestämislain 50 § mukaan valtio voi osallistua sosiaali- ja terveydenhuollossa

tarvittavan valtakunnallisen alueellisen valmiuden ja varautumisen kehittämiseen ja

ylläpitämiseen tai poikkeuksellisten häiriötilanteiden hoitamiseen. Myös pelastustoimessa on vastaavia tarpeita. Pelastustoimen järjestämislain 12 § viittaa sote-maakuntien rahoituksesta annetun lain 12 §. Rahoituslain 12 § ei käsittele lisärahoitusta vaan va/tionavustusta,

lisärahoitusta käsitellään rahoituslain pykälissä 11 § Sote-maakunnan lisärahoitus ja 26 §

Lisärahoituksen myöntäminen ja maksaminen.

32. Muut vapaamuotoiset huomiot pelastustoimen järjestämislaista.

Järjestämislakiehdotus sisältää aluehallintovirastoille (AVI) muodostuvan asiantuntija-arvion laadintatehtävän (14 §) sekä valvonta ja ohjaustehtävän (17 §, 18 §). Aluehallintoviraston

roolia ja asemaa voisi olla tarkoituksenmukaista tarkastella pelastustoimen

järjestämislakiehdotuksen sisällön ja toteuttamisen näkökulmasta uudestaan.

Järjestämislakiehdotuksen sisältämän keskitetyn valtionohjauksen toteuttamisen tavoitteita ja kokonaisuudenhallintaa ei parhaalla mahdollisella tavalla tue se, että Suomessa olisi myös

jatkoissa kuudessa aluehallintovirastossa pelastustoimen ja varautumisen vastualueet, jotka arvioivat ja valvovat palvelujen saatavuutta sekä pelastustoimen palvelutasoa oman toiminta-alueensa osalta. Pelastustoimen raportointi ja arviointitoimenpiteet voisi olla

tarkoituksenmukaista keskittää sisäministeriöön, joka johtaa, ohjaa ja valvoo yleisesti

pelastustointia ja pelastustoimen palvelujen saatavuutta ja tasoa. Em. toimintojen

keskittäminen sisäministeriöön tukisi ja voisi osaltaan edistää myös pelastustoimen

uudistuksen tavoitteiden toteuttamista. Tavoitteena tehokas ja yhtenäinen pelastustoimi koko Suomessa

Pelastustoimen hallinnonalan ohjausrakenteen osalta voisi olla tarkoituksenmukaista pohtia siirtymistä kaksiportaiseen ohjausjärjestelmään, joka osaltaan selkeyttäisi ja yksinkertaistaisi pelastustoimen hallinnonalan johtamista, ohjaamista ja valvontaa. Lisäksi voidaan vielä

todeta, että kaksiportainen ohjausjärjestelmä ja keskittäminen eivät ole ristiriidassa

pelastustoimen järjestämislain 7 § 2 mom. kanssa, jonka mukaisesti aluehallintovirasto voi tukea sisäministeriötä 1 ja 2 momentissa säädetyissä tehtävissä.

Kysymyksiä voimaanpanolaista

33. Sote-maakuntien aluejaon pohjana on kuntaperusteinen maakuntajako, josta säädetään voimaanpanolain 5 §:ssä. Onko ehdotettu aluejako tarkoituksenmukainen sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen näkökulmasta?

kyllä [Kunnilla on aivan keskeinen rooli sote-maakuntien perustamisessa, tehtävien siirtämisessä sekä rahoituksen turvaamisessa. Kuntien ja kuntien poliittisen johdon sitoutuminen ja vastuu ovat muutoksen toteuttamisen näkökulmasta (aikataulu) asiaa tarkasteltuna tarkoituksenmukainen (ainut) toimintamalli. Väliaikaisen toimielimen kokoonpanosta on sovittava välittömästi lain voimaantulon jälkeen. Mikäli valmistelutoimielintä ei jostakin tekijästä johtuen ole asetettu viimeistään kahden kuukauden kuluessa lain voimaan tulosta, asettaisi valtioneuvosto valmistelutoimielimen valtiovarainministeriön esityksestä.]

34. Sote-maakuntarakennelain 3 §:n mukaan maakuntajako toimii nykyiseen tapaan myös muiden valtion aluejakojen perustana. Lisäksi maakuntajako toimii maakuntien liittojen toimialuejaon pohjana. Onko ehdotettu 5 §:n mukainen aluejako tarkoituksenmukainen muun aluehallinnon näkökulmasta?

kyllä

35. Lakiehdotuksessa Etelä-Savon ja Pohjois-Savon maakuntia ehdotetaan muutettavaksi siten, että Enonkoski, Rantasalmi, Savonlinna ja Sulkava siirtyisivät Etelä-Savosta Pohjois-Savo. Muutos vaikuttaa sekä sote-maakuntaan että valtion aluejakojen pohjana olevaan maakuntajakoon. Mihin maakuntaan näiden kuntien tulisi kuulua ja mitä vaikutuksia vaihtoehdoilla olisi lausunnonantajan toimintaa:

-

36. Lakiehdotuksessa Uudenmaan maakunnan alueella sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä vastaisi neljä sote-maakuntaa (Itä-Uusimaan sote-maakunta, Keski-Uusimaan sote-maakunta, Länsi-Uusimaan sote-maakunta, Vantaa-Keravan sote-maakunta) sekä Helsingin kaupunki, joka ei kuuluisi mihinkään sote-maakuntaan. Muiden aluejakojen osalta Uudenmaan nykyinen maakunta olisi yksi kokonaisuus. Onko ehdotettu sääntely aluejakojen näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

ei kantaa

37. Turvaako väliaikaisten toimielinten kokoonpano ja laissa säädetyt tehtävät uudistuksen toimeenpanon (7 - 8 §)?

kyllä pääosin [Kunnilla on aivan keskeinen rooli sote-maakuntien perustamisessa, tehtävien siirtämisessä sekä rahoituksen turvaamisessa. Kuntien ja kuntien poliittisen johdon sitoutuminen ja vastuu ovat muutoksen toteuttamisen näkökulmasta (aikataulu) asiaa tarkasteltuna tarkoituksenmukainen (ainut) toimintamalli. Väliaikaisen toimielimen kokoonpanosta on sovittava

välittömästi lain voimaantulon jälkeen. Mikäli valmistelutoimielintä ei jostakin tekijästä johtuen ole asetettu viimeistään kahden kuukauden kuluessa lain voimaan tulosta, asettaisi valtioneuvosto valmistelutoimielimen valtiovarainministeriön esityksestä.]

38. Voimaanpanolain 4 luvun mukaan sairaanhoitopiirien ja erityishuoltopiirien kuntayhtymät, sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtäviin liittyvä kuntien ja eräiden kuntayhtymien irtain omaisuus, lomapalkkavelka ja sopimukset siirtyvät sote-maakunnille. Kuntien toimitilat ja kiinteistöt jäävät kuntien omistukseen. Onko omaisuusjärjestelyjä koskeva ratkaisu hyväksyttävä?

ei pääosin [Kuntien irtaimen omaisuuden siirto maakunnalle on korvattava käyvästä arvosta. Kuntien omaisuutta ei tule siirtää järjestämistä vastuun mukana, vaan kuntien tulee saada omaisuuden siirtämisestä täysimääräinen korvaus (perustuslain suoja). Vaikka katsottaisiinkin, että kuntien omaisuus ei nauti perustuslain 15 §:n mukaista omaisuuden suojausta, kuntien verotusoikeuden nojalla rahoittama ja hankkima omaisuus on perustuslain 125 §:n kuntien itsehallintoa koskevan sääntelyn kautta omaisuudensuojan piirissä. Esityksen mukaan sote-maakuntien tulee vuokrata siirtyviin tehtäviin liittyvät tilat kunnilta siirtymäajaksi. Siirtymäajan jälkeisestä ajasta voi muodostua kunnille merkittävä riski ja lisäkustannus tilanteissa, joissa sote-maakunnalla ei olisi siirtymäajan jälkeen enää tarvetta kunnan omistamalle kiinteistölle. Kiinteistöjen uuden käyttötarkoituksen hankinta jäisi näin ollen kiinteistön omistajalle (kunta), joka voi osoittautua erityisen haasteelliseksi tilan erityispiireiden johdosta (esim. terveyskeskus). Tämän vuoksi esitetään, että kuntien omaisuuden- ja taloudenhallinta huomioidaan kattavammin sote-maakuntien perustamisen yhteydessä.]

39. Voimaanpanolain 4 luvussa säädetään kuntien oikeudesta saada valtiolta korvaus uudistukseen liittyvien omaisuusjärjestelyjen aiheuttamista välittömistä kustannuksista sekä korvausmenettelystä. Korvaus kohdistuisi ensisijaisesti kunnille ja kuntayhtymille jääviin omaisuuseriin, esimerkiksi siirtymäajan jälkeen käytöstä poistuvien toimitilojen kustannuksiin. Onko kompensaatiosääntely hyväksyttävä?

ei pääosin [Esitetty minimikompensointiraja 0,7 kunnallisveroprosenttiyksikköä on liian korkea ja se tulee laskea 0,25 kunnallisveroprosenttiyksikköön. Kaikki siirtyvät omaisuuserät on huomioitava kompensoinnissa, myös nykyisten sote-kuntayhtymien peruspääoma]

40. Voimaanpanolain 17 §:n mukaan kunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen palveluja tuottavissa organisaatioissa työskentelevä henkilöstö siirtyisi maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi henkilöstö, joka muualla kunnan hallinnossa tai tukipalveluissa tekee pääasiallisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, siirtyisi maakuntien palvelukseen. Onko henkilöstön siirtymisestä esitetty säädettäväksi henkilöstön aseman näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

kyllä pääosin

41. Onko 28 §:n mukainen ulkoistamissopimusten mitättömyyttä koskeva sääntely perusteltu ja turvaako se osapuolten aseman riittävästi?

kyllä pääosin

42. Turvaako Kärkullan toiminnan jakamista koskevat ehdotukset sen toiminnan jatkuvuuden sote-maakuntien toimintana?

-

43. Uudistus tulisi ehdotuksen mukaan voimaan vuoden 2023 alusta. Onko uudistus toteutettavissa uudistuksessa ehdotetussa aikataulussa?

kyllä

44. Voimaanpanolain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

45. Muut vapaamuotoiset huomiot voimaanpanolaista.

Voimaanpanolain 41 § 2 mom: Muutos: Kunnalla on oikeus saada 1 momentissa tarkoitettu korvaus siltä osin, kuin omaisuusjärjestelyistä aiheutuvista välittömistä kustannuksista

johtuva kunnallisveroprosentin laskennallinen korotustarve ylittää 0,7 prosenttiyksikköä 0,25 prosenttiyksikköä (korvausraja).

Kysymyksiä maakuntien rahoituslaista

46. Valtio rahoittaa pääosin perustettavien sote-maakuntien toiminnan, eli vastuu sosiaali- ja terveystalouden ja pelastustoimen rahoittamisesta osoitetaan valtiolle. Onko ratkaisu uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

kyllä

47. Valtion rahoituksen taso kullekin varainhoitovuodelle perustuu lähtökohtaisesti sote-maakuntien edellisen vuoden laskennallisiin kustannuksiin. Valtion rahoituksen tasoa korotetaan vuosittain arvioidun palvelutarpeen muutoksen (7§), kustannustason (hintojen) (8 §), tehtävämuutosten (9 §) sekä toteutuneiden kustannusten perusteella (10 §). Palvelutarpeen muutoksen osalta esitykseen sisältyy valtion rahoituksen kasvua osittain hillitsevä tekijä siten, että arvioidusta tarpeen muutoksesta huomioidaan 80 %:n osuus kolmannesta vuodesta lähtien (36 §). Lisäksi sote-maakunnalla on oikeus lisärahoitukseen, edellyttäen, että lain 11 §:ssä tarkoitettut edellytykset täyttyvät. Onko sote-maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä?

kyllä pääosin

48. Ovatko sote-maakuntien valtion rahoituksen *sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien* rahoituksen määräytymistekijät (luku 3) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

kyllä

49. Ovatko sote-maakuntien valtion rahoituksen *pelastustoimen tehtävien* rahoituksen määräytymistekijät (luku 4) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

kyllä pääosin [Esitys on lähtökohtaisesti oikeansuuntainen ja pelastustoimen tehtävien määräytymistekijöissä huomioidaan tyydyttävällä tavalla myös sote-maakunnan ja harvaan asuttujen alueiden erityispiirteet sekä palveluntuotannon toteuttamisen haasteet. Kansallisella tasolla voidaan kuitenkin todeta, että pelastustoimen kokonaisrahoitustarve on merkittävästi suurempi, koska se ei huomio mm. välttämättömiä toimintavalmiusohjeen sisällön mukaisia paloasemaverkon parantamishankkeita tai varallaolojärjestelmän myötävaikutuksella toteutetun valmiuden korvaamista aktiiviyöajalla.]

a) Onko maakuntien rahoitukselle vuosille 2023–2029 esitetty siirtymäaika riittävä?

kyllä

b) Onko toistaiseksi pysyvä enimmäismuutostasaus kannatettava?

kyllä pääosin

51. Valtion rahoitus maksetaan sote-maakunnalle kuukausittain viimeistään kuukauden ensimmäisenä päivänä. Varainhoitovuoden tammikuussa ja kesäkuussa maksetaan molempina 2/12 koko vuoden rahoituksesta ja muina kuukausina jäljelle jäävä rahoitus yhtä suurina erinä (25 §). Sen lisäksi vuoden 2023 rahoituksen tammikuun maksuerästä puolet maksetaan sote-maakunnalle vuoden 2022 joulukuun 1 päivänä (37 §). Onko rahoituksen maksatuksen aikataulu maksuvalmiuden ja kassan hallinnan kannalta tarkoituksenmukainen?

kyllä

52. Maakuntien rahoituslain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

53. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntien rahoituslaista.

Uusien sote-maakuntien rahoitus- ja maksuvalmiushuolto on esitetty järjestettäväksi tavalla, joka on heikennys nykytilaan. Paltamo kannattaa Kuntien takauskeskuksen esitystä siitä, että sote-maakuntien rahoitus- ja maksuvalmiushuolto ulotetaan pelkästään siirtyville lainoille tarkoitettun järjestelyn lisäksi myös maakuntien uusiin lainoihin ja maksuvalmiusjärjestelyihin. Maakuntien verotusoikeuden puuttuessa lainoille tarvitaan valtion takaus. Tämä olisi väliaikainen ratkaisu, joka väistyisi maakuntien verotusoikeuden ja takauskeskuksen jäsenyyden myötä.

Sote-maakuntien rahoituslain 7 §:n mukaan valtion rahoituksen tasoa varainhoitovuodelle määritettäessä palvelutarpeen muutos otetaan huomioon siihen määrään asti, että käyttökustannusten vuosittainen kasvu vastaa 80 prosenttia sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutarpeen arvioidusta vuosittaisesta kasvusta. 80 prosentin leikkuri voi johtaa talouden epätasapainoon Kainuun kaltaisissa maakunnissa, joissa sota-palvelujen kysyntään vaikuttavat tarvetekijät ovat korkeat. Palvelutarpeen kasvusta huomioon otettavaa määrässä tulisi olla liikkumavaraa maakunnissa, joissa tarvetekijät ovat korkealla eikä siitä syystä toimintaa pystytä samassa suhteessa tehostamaan.

Maakuntien rahoituksen riittävyys niiden vastuulla olevien palveluiden järjestämiseen on tärkeää myös kuntien näkökulmasta. Maakuntien ja kuntien rahoitus on osa julkisen talouden kokonaisuutta. Julkisen talouden suunnitelmaa valmisteltaessa yhden sektorin rahoitusongelmat väistämättä vaikuttavat myös muihin sektoreihin määriteltäessä eri sektoreiden rahoitusosuuksia ja haettaessa tasapainoa julkiseen talouteen. Sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien rahoituksen määräytymistekijät ja niiden painokertoimet ovat kehittyneet oikeaan suuntaan maakuntien rahoituksen kohdentumisen näkökulmasta. Esitetyn rahoitusmallin kokonaisvaikutuksia tulee kuitenkin vielä tarkemmin arvioida ja varmistaa etteivät esitetyt muutokset johda palveluiden vaarantumiseen yhdenkään sote-maakunnan osalta. Määräytymistekijöitä ja painokertoimia tulee lisäksi jatkuvasti edelleen kehittää palveluiden kustannuksia ja käyttöä koskevan tietopohjan parantua.

Kuntien rahoitusta koskeva lainsäädäntö

54. Ovatko valtionosuusjärjestelmään esitetyt, sote-uudistuksesta aiheutuvien merkittävien kuntakohtaisten muutosten lieventämiseksi esitetyt tasausjärjestelyt hyväksyttäviä ja riittäviä (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 29 ja 30 §)?

kyllä pääosin

55. Ovatko valtionosuuskriteerit sekä niiden painotukset yleisesti ottaen perusteltuja (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta)?

kyllä pääosin [Syrjäisyyden ja harvan asutuksen kertoimissa on otettava huomioon tiestön, vesistöjen yms. vaikutukset. Ei pelkästään "linnunteitse" laskettavat etäisyydet.]

56. Kuntien rahoitusta koskevan lainsäädännön pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

57. Muut vapaamuotoiset huomiot kuntien rahoitusta koskevasta lainsäädännöstä.

-

Verolainsäädäntö

58. Pidätkö maakuntien rahoituksen keräämiseksi esitettyjä verojärjestelmän muutoksia hyväksyttävänä?

kyllä pääosin

59. Verolainsäädännön pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

Yhteisöveron metsäerä tulee säilyttää nykyisellään samoin voimalaveron tulouttaminen kunnille.

60. Vapaamuotoiset huomiot verolainsäädännöstä.

-

Maakuntien ja kuntien henkilöstöä koskeva lainsäädäntö

61. Kunnallista henkilöstöä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi koskemaan myös maakuntien henkilöstöä. Maakuntien työnantajaedunvalvontaa hoitaisi uudella lailla säädetty Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Onko henkilöstön asemasta ja työnantajaedunvalvonnasta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

kyllä

62. Onko eläkkeiden rahoittamisesta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

kyllä

63. Vapaamuotoiset huomiot henkilöstön asemasta ja/tai työnantajaedunvalvonnasta sekä eläkkeistä.

-

Uusimaa-laki

64. Turvaako Uudenmaan erillislaki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen alueella yhdenvertaisesti muuhun maahan verrattuna?

ei kantaa

65. Turvaavatko HUSin lakisääteisiä tehtäviä koskevat säännökset erikoissairaanhoidon järjestämisen sekä yliopistollisen sairaalan tutkimus-, kehittämis- ja opetustehtävät (5 §)?

ei kantaa

66. Onko terveydenhuollon järjestämismääräysten jakautumisesta Uudellamaalla esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti (Uudenmaan sote-maakuntien ja Helsingin kaupungin ensisijainen järjestämismääräisy, HUSin lakisääteiset tehtävät ja HUS-järjestämismääräisy; 4, 5 ja 10 §)?

ei kantaa

67. Ovatko Helsingin kaupungin talouden eriyttämistä koskevat säännökset tarkoituksenmukaisia ja riittäviä turvaamaan toiminnan vertailtavuuden muuhun maahan nähden (5 luku)?

ei kantaa

68. Uusimaa-lain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

69. Vapaamuotoiset huomiot Uudenmaan erillislaista?

-

Yleishallintoa koskevat lait

70. Yleishallintoa koskevien lakien pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

71. Vapaamuotoiset huomiot yleishallintoa koskevasta lainsäädännöstä.

-

Kysymyksiä sote-maakuntarakennelaista

72. Sote-maakuntarakennelaisissa säädetään maakuntajaosta, joka toimii myös sote-maakuntien alueiden pohjana. Lisäksi laissa säädetään sote-maakuntien muuttamisesta, joka johtaa myös vastaavalla alueella maakuntajaon muutokseen. Onko esitetty sote-maakuntien ja niiden pohjana olevan maakuntajaon suhde sekä jaon muutosprosessi kriteereinään selkeä ja tarkoituksenmukainen ottaen huomioon maakuntajaon merkityksen muille aluejaoille?

kyllä

73. Pidätkö esitettyjä edellytyksiä sote-maakuntien muuttamiseksi tarkoituksenmukaisena sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen näkökulmasta? (erityisesti sote-maakuntarakennelain 2, 5 ja 10 §:t)

kyllä

74. Sote-maakuntarakennelain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

75. Muut vapaamuotoiset huomiot sote-maakuntarakennelaista.

-

Maakuntien ohjaus

76. Valtion ohjausta sekä sosiaali- ja terveydenhuollon että pelastustoimen järjestämisessä vahvistettaisiin. Onko tämä uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua?

kyllä pääosin [Sote-maakunnan ylintä päätösvaltaa käyttää sote-maakuntavaltuusto. Sote-maakuntavaltuuston toimintaedellytykset voivat olla jossakin määrin ristiriidassa vahvan valtioneuvoston ja maakunnan järjestämisvastuuta korostavien tavoitteiden kanssa. Valtioneuvoston lisääminen pelastustoimen palveluiden järjestämisessä voi jossakin määrin olla perusteltua ja tukea pelastustoimen uudistuksen tavoitteiden toteutumista sekä pelastuslaitoksien palveluiden yhdenmukaisuutta koko Suomen alueella.]

77. Ministeriöt ja maakunta kävisivät vuotuiset neuvottelut, joissa tarkasteltaisiin maakunnan toimintaa ja taloutta toteumatietojen ja ennusteiden näkökulmasta. Lisäksi erilliset ohjausneuvottelut käytäisiin vuosittain yhteistyöaluekohtaisesti. Onko neuvottelujen tavoite ja käsiteltävä asiakokonaisuus tarkoituksenmukainen?

kyllä pääosin [Pelastustoimen järjestämislain 8 § kuvattu yhdyspinta valtioneuvoston vahvistamiin tavoitteisiin Uoka neljäs vuosi), 10 § kuvatut neuvottelut sisäministeriön ja sote-maakunnan välillä (vuosittain) sekä 13 § kuvattu vuosittain laadittava selvitys, joka toimitetaan sisäministeriölle ja asianomaiselle aluehallintovirastolle muodostavat yhdessä raskaan neuvottelu-, arviointi-, seuranta- ja valvontamekanismikonaisuuden. Kokonaisuuden selkeyttämiseksi voisi olla tarkoituksenmukaista keskittää johtaminen, ohjaus ja valvonta selkeästi yhteen paikkaan eli sisäministeriöön.]

78. Maakuntien ja valtioneuvoston välille suunnitellaan ministeriöiden ja järjestämisvastuussa olevien tahojen vuorovaikutukseen perustuvaa aktiivista ohjausta, joka perustuisi avoimeen näkemysten ja

tietojen vaihtoon sekä järjestäjien toiminnan ja talouden jatkuvaluonteiseen arviointiin. Onko ohjausmalli uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltu?

kyllä pääosin [Järjestäjänä toimivan sote-maakunnan omavalvonta ja palveluntuotannon jatkuva arviointi sekä avoin tietojen vaihtaminen luovat edellytykset palvelujen laadun kehittämiseen sekä kustannustason nousun hillitsemiseen.]

Uudistuksen vaikutukset

79. Vaikutusten arvioinnissa on kuvattu ehdotuksen keskeiset vaikutukset. Miltä osin vaikutusten arviointia olisi korjattava, tarkennettava tai täydennettävä?

-

80. Onko uudistuksen muutuskustannukset tunnistettu ja arvioitu asianmukaisesti?

ei pääosin [Palkkaharmonisoinnin aiheuttamat muutuskustannukset on otettava esitystä laaja-alaisemmin huomioon pelastustoimen integroitua entistä tiiviimmin osaksi ensihoidon palveluntuotantoketjukokonaisuutta. Integroitumisen, tehtäväkuvien ja tehtäväkohtaisten palkkojen sekä palkkausjärjestelmästä sopimisen yhteydessä on sovittava myös harmonisoinnin aikataulusta, joka ei voi olla kohtuuttoman pitkä. Toisena merkittävänä muutuskustannuksia aiheuttavan tekijänä ovat paloasema- ja palveluverkon uudistamishankkeet, joista merkittäviä muutuskustannuksia muodostuu toimintavalmiusohjeen edellyttämistä toimenpiteistä.]

81. Uudistuksesta aiheutuvia ICT:n ja tiedonhallinnan muutuskustannuksia on arvioitu hallituksen esityksen vaikutusarvioinneissa edellisen vaalikauden maakunta- ja sote-valmistelussa tunnistettujen kustannusarvioiden perusteella. Millaisia tarkennuksia ja täydennyksiä nyt esitettyihin arvioihin tulisi tehdä?

Kustannusten hallitsemisen ja riittävän rahoituksen turvaamiseksi olisi perusteltua ottaa lakiesityksessä tarkemmin kantaa ICT- muutuskustannusten kokonaisvaikutuksista jo

talouden hallinnan ja ennakoitavuudenkin vuoksi. Esityksen mukainen takautuva

kustannusten määrittäminen voi sisältää uhkan siitä, että ICTmuutuskustannukset eivät sisälly sote-maakunnan muutuskustannuksin täysimääräisesti ja pakollinen ICT-

kustannuksen rahoittaminen joudutaan toteuttamaan muulla tavoin.

82. Näkemyksenne muista mahdollisista ICT- ja digiasioihin liittyvistä vaikutuksista ehdotetussa palvelurakenteessa?

-

a) vuosina 2021-2022?

-

b) vuosina 2023-2024?

-

c) vuodesta 2025 alkaen?

-

a) vuosina 2021-2022?

-

b) vuosina 2023-2024?

-

c) vuodesta 2025 alkaen?

-

85. a) Tulisiko arvionne mukaan sote-maakunnille siirtyviä hankintasopimuksia mitätöitymään järjestämisvastuuta ja ostopalveluja koskevan sääntelyn nojalla?

-

b) jos kyllä, mikä olisi mitätöityvien sopimusten euromääräinen arvo?

-

c) liittyisikö arvionne mukaan mitätöityviin sopimuksiin yksityisille palveluntuottajille hyödyttömiksi jääviä investointeja, mitä nämä välittömät hyödyttömäksi jäävät investoinnit olisivat ja kuinka suurista menetyksistä olisi kyse?

-

Uudistuksen toimeenpanon tuki

86. Mihin aiheisiin liittyvää valtakunnallista tukea katsotte tarvitsevanne sote- ja maakuntauudistuksen alueelliseen toteutukseen?

sote-integraatio

muuta, mitä?

palvelutarpeen arviointi

hallinto ja johtaminen

talous

omaisuusjärjestelyt

tietohallinto ja ICT

Muut kysymykset

87. Mahdolliset ehdotukset käsitteen ”sote-maakunta” korvaamiseksi jollain muulla käsitteellä.

-

88. Ehdotus sote-maakuntanne nimeksi.

Kainuun sote-maakunta. Lyhenteet voivat olla "hauskoja" mutta eivät kerro mistä alueesta on kyse

89. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

-

90. Muut yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

-

Tolonen Mirja
Sotkamon kunta